

ΘΕΑΤΡΟ-ΚΡΙΤΙΚΗ

«Αγγελοι στην Αμερική»

Ο ΘΕΑΤΗΣ πρέπει να δουλέψει σκληρά στη λήψη του έργου του Tony Kushner για να προλάβει να επεξεργαστεί το χειμαρρο του κειμένου, να ενημερωθεί για πράγματα άγνωστα και ν' ανταποκριθεί συναισθηματικά στα ποικίλα μηνύματα. Βάλλεται με πυκνή πληροφόρηση και στα τρία επίπεδα της υπόθεσης πρέπει να είναι έτοιμος με τις γνώσεις που τυχόν έχει για το Μακαρθισμό και ρεπουμπλικανισμό στην Αμερική να ξεδιαλύνει το συμβολισμό του χαρακτήρα του Ρού Κου, πρέπει να μπορέσει να αντιληφθεί το ρόδο που έπαιξαν οι θρησκευτικές αρχές των μορμώνων στο προσωπικό δράμα του ζεύγους Πιτ, πρέπει να μη χάσει πολλά πράγματα από τη διάθλαση της προσωπικότητας του Λούιζ στο εβραϊκό στοιχείο, στον πολιτικό φιλελευθερισμό και στην αυτογνωσία της ομοφυλοφιλίας.

Το Θέατρο «Ενα» καταπιάστηκε με το τεράστιο έργο της μεταφοράς των πολυπρόσωπων και πολύπτυχων «Αγγέλων» στη μικρή του σκηνή, στο μικρό του θίασο, σ' ένα κοινό που απέχει αρκετά από το μεγαλύτερο μέρος της θεματογραφίας του Kushner. Χωρίς να γνωρίζω το πρωτότυπο αντιλαμβάνομαι (και από το γεγονός της καινούργιας μετάφρασης της Ρέας Φραγκοφίνου αντί εκείνης που χρησιμοποιήθηκε από το Δημήτρη Ποταμίτη) ότι χρειάστηκαν διασκευή και αναπροσαρμογή του κειμένου. Αναγκαστικά, λοιπόν, και από το θίασο στην απόδοση και από το θεατή στη λήψη γίνεται κάποιος επιλεκτικός τονισμός μερικών πτυχών εις μέρος άλλων.

Το θέμα της ομοφυλοφιλίας και του AIDS είναι εκείνο που τονίζεται ιδιαίτερα και αποσπάται από τη δραματουργική διερεύνηση που κάνει ο Kushner ενός μεγαλύτερου θεματικού συμπλέγματος: «Οι μειονότητες» όπου μπαίνουν οι θρησκευτικές, φυλετικές, πολιτικές, σεξουαλικές. Οι ήρωες του έργου είναι όλοι μέλη των διαφόρων μειονοτήτων, με τις δεσμεύσεις τους προς αυτές, με το «μειονοτικό» πατριωτισμό τους, με τις επιθετικές τους διαθέσεις προς την ανάλογη πλειονότητα, με τις αποστασιαστικές τους ενοχές. Ο Kushner εξετάζει το θέμα με τη λαμπρή εξυπνάδα και χιούμορ της εβραϊκής μειονότητας, με την ευαισθησία και την έσχατη γνώση της ομοφυλοφιλικής μειονότητας, με την ανοιχτομυαλосύνη του φιλελευθερισμού του, με τον πνευματισμό του ιουδαϊσμού.

Αν περιοριστούμε μόνο σ' αυτά που πήραν ένα ιδιαίτερο τονισμό στην παράσταση πάλι θα δούμε πράγματα αξιόλογα. Από υποκριτικής άποψης αυτή είναι ίσως η πιο ενδιαφέρουσα παραγωγή του Ενα. Ο Κυριάκος Ευθυμίου δημιούργησε ένα ρόλο άκρως ενδιαφέροντα, μια μορφή μειονοτικού αποστάτη / διώκτη της ίδιας μειονότητας, στην οποία ανήκει κρυφά και παθιασμένα. Πρέπει να ομολογήσω ότι αυτός ο ηθοποιός με έχει εκπαιδεύσει σαν προσωπικό του θεατή, έτσι τώρα ξέρω να συντονίζομαι με τη манιέρα του και να απολαμβάνω τη λεπτομερή του εργασία. Ο Τάκης Καϊμακλιώτης, σύμφωνα μ' αυτά που λέγαμε πιο πάνω, συγκεντρώνεται μόνο σε μερικές από τις πτυχές του χαρακτήρα του Λούις, αφήνοντας πίσω τα εβραϊκά στοιχεία, που είτε έτσι είτε αλλιώς δε θα αναγνωρίζονταν από το κυρίακό κοινό. Παίζει τη θλίψη, τη μοναξιά, την τρυφερότητα, την ενοχή και κάνει την καλύτερη του εμφάνιση που έχουμε δει ως τώρα. Ο Φαίδρος Στασίνογς πολύ καλός σαν Ραββίνος, αποδίδει τη σημαντικότητα του επικήδειου λόγου. Ο Αντώνης Λαπηθιώτης καταπληκτικά άνετος σαν μαύρος γκέι Μπελίζ, αλλά κάπως άβολος σαν κύριος ψέμα. Πιστεύω όμως ότι οι σκηνές με τη συμμετοχή της Χάρπερ (Θέα Χριστοδουλίδου) έχουν αυτό το άβολο, σ' αυτές δεν ακούγεται αρκετά το ακούραστο χιούμορ του Kushner με το οποίο επεξεργάζεται ακόμα και την απόρριψη, την εγκατάλειψη, την ασθένεια, το θάνατο. Η έλλειψη του χιούμορ στο παίξιμο της Θέας Χριστοδουλίδου είναι φανερή ακόμα και στις σκηνές της γκροτεσκικής εκπλήρωσης των ονείρων της στην Ανταρκτική. Άλλοι γυναικείοι ρόλοι της παράστασης παίκτηκαν από την Ιωάννα Σιαφάλη και την Ελλη Κυριακίδου. Μου φαίνεται ότι ο ρόλος της Χάνας και το ταξίδι της κόπηκαν από τους διασκευαστικούς περιορισμούς, αλλιώς δεν εξηγείται η ατέλειωτη γραμμή του ρόλου και του ταξιδιού. Η εσωστροφή του Μαρίνου Ξενοφώντος σαν ηθοποιού ταίριαζε πολύ στο ρόλο του στριμωγμένου μεταξύ των θρησκευτικών αρχών και των πολιτικών προδιαγραφών ανερχόμενου νομικού Τζο Πιτ, που απεγνωσμένα προσπαθεί να κρατήσει την εξωτερική επιβαλλόμενη από άλλους μορφή στην οποία κτυπιέται εγκλωβισμένος ο αληθινός του εαυτός.

Ο Κώστας Καζάκας πολύ καλός σ' ένα ρόλο που θα ήταν αβάσταχτος και ασήκωτος για πολλούς άλλους. Με μια επιθεωρησιακή άνεση που πάντα τον διακρίνει συνδυάζει τραγωδία και γκροτέσκο, τη μιζέρια της ασθένειας με τη μιζέρια του έρωτα. Νομίζω πως στο αμυντικό χιούμορ του Kushner ο ηθοποιός προσθέτει ακόμα μια δόση δικού του αμυντικού χιούμορ. Αυτό συγκινεί. Η παράσταση είναι κατόρθωμα του σκηνοθέτη Αντρέα Χριστοδουλίδη. Όλοι οι έπαινοι είναι και δικοί του, όλες οι παραλείψεις είναι δικαιολογημένες. Ο σκηνοθέτης βοηθήθηκε από τους Μιχάλη Κακούρη, Λάγια Φραγκοφίνου, Μαίρη Λύρα.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ